Kina. Manglende eller tilbageholdte lønninger er et stort problem i Kinas byggebranche og fører til et hav af konflikter. Branchen er præget af arbejdere fra landet uden lokale netværk, som er sårbare over for skrupelløse arbejdsgivere.

Byggeboom uden betaling

Kinesiske byggearbejdere *in action* i Qingdao, Shandong-provinsen. Er de heldige, får de også løn. FOTO: AFP PHOTO/STRINGER

Af PETER BENGTSEN

SHENZHEN – De fleste forbinder det kinesiske nytår, der fejres i dag den 16. februar, med fest og farver, men arbejderne i Kinas byggebranche er ved årsskiftet først og fremmest optaget af spørgsmålet: Får jeg mon løn i år?

I branchen er det udbredt at tilbageholde lønninger i månedsvis. En stor interviewundersøgelse, som hjælpeorganisationen Little Bird gennemførte i 2014, viste, at over 75 procent af arbejderne får lønnen udbetalt sjældnere end hvert halve år. Og af resten modtog mange kun delvis betaling i form af smådiæter til daglige fornødenheder.

»Vi kørte over 2000 kilometer fra Beijing til Shenzhen og gav spørgeskemaer til 10.000 byggearbejdere på vejen,« fortæller Wei Wei, der står bag Little Bird.

I dag, fire år senere, har situationen ikke ændret sig synderligt, fortæller 45-årige Wei Wei, der i 1997 flyttede til Beijing fra sit landlige hjemdistrikt i Henan-provinsen for at finde arbejde. Her blev han så optaget af at hjælpe nødstedte arbejdere, at han omkring årtusindskiftet etablerede Little Bird, der gennem sin telefon-hotline nu har hjulpet over 50.000 migrantarbejdere med problemer. Over halvdelen har været byggearbejdere.

»Byggebranchen er kendt for sine lønproblemer og deraf følgende konflikter. Sådan har det været i årtier,« siger Wei Wei.

Og sådan ser det ud til at fortsætte igen i år, hvor antallet af arbejderprotester er eskaleret i de seneste måneder. Problemet er stort set altid lønrestancer. Protesterne når det årlige højdepunkt ved nytåret, hvor mange – rigtig mange – finder ud af, at lønnen aldrig kommer. Halvdelen af de arbejdere, der svarede på Wei Weis spørgsmål, har i deres arbejdsliv oplevet at få nul kr. udbetalt ved afslutningen af et byggeprojekt.

Ifølge China Labour Bulletin fra Hongkong, som løbende plotter arbejderprotester ind på et online-Kinakort, udgør lønkonflikter i byggebranchen over en tredjedel af alle registrerede protester i Kina.

»Åbne konflikter er kun toppen af isbjerget. Mange arbejdere tør ikke protestere. De fleste giver op og rejser hjem til familien eller videre til næste job,« siger Keegan Elmer, researcher hos China Labour Bullentin. »Byggearbejdere har ikke samme pressionsmuligheder som fabriksarbejdere, der kan stoppe samlebåndet og påføre arbejdsgiverne seriøse tab.«

Byggearbejdere protesterer sjældent, mens byggeriet står på, fordi de er lette at udskifte. Oftest skrider de forurettede først til handling, når byggeriet er slut, hvor de ikke længere har indflydelse på hverken byggeriet eller arbejdsgiveren.

Langtfra enhver lønkonflikt bliver voldelig. Men når det sker, kan det give større tab end den tabte årsløn. Mange bloggere fortæller om eller viser billeder af gennemtævede arbejdere. Årligt rapporteres om adskillige selvmord blandt arbejdere og drab på arbejdsgivere på grund af manglende løn. Alene i Beijing er der registreret 18 drab inden for det seneste år på grund af konflikt om lønnen, langt de fleste i månederne op til nytåret.

Landarbejdere på bambusstilladser

Byggebranchen i Kina beskæftiger omkring 55 millioner i boligkonstruktion, infrastrukturprojekter og kommercielt byggeri. Bygge- og anlægsarbejder har siden 1970erne tiltrukket millioner af jobsøgende fra Kinas fattige landområder på jagt efter bedre løn og leveforhold. Som den første branche, der – ofte uformelt – åbnede op for massiv beskæftigelse af vandrende arbejdere fra landområderne, gav man ikke arbejderne løfte om månedlige lønninger.

»For 35-40 år siden, da landarbejdere for alvor begyndte at arbejde på Kinas byggepladser, accepterede man aflønning ved årets udgang eller byggeriets ophør,« siger Han Dongfang, direktør for China Labour Bullentin.

Sådan er det fortsat, selv om man ifølge Kinas arbejdslov fra 1994 har ret til løn hver måned. Kutymer er en væsentlig del af forklaringen på den systemiske tilbageholdelse af løn, der er speciel for byggebranchen.

At tusinder af byggearbejdere så ikke får udbetalt løn overhovedet, skyldes især, at finansieringen af byggeprojekter i høj grad er baseret på lån. »Gældsraten blandt kinesiske hoved- og underentreprenører er skyhøje, ofte over 100 procent,« siger lektor Yau Tze Ken fra University of Hong Kong.

De høje gældsrater er risikable, for det finansielle grundlag for projekter kan skride, hvis en hovedinvestor eksempelvist trækker sig, eller ejendomme ikke kan sælges eller udlejes. Efterfølgende tvister og sagsanlæg om kompensation blandt et byggeprojekts entreprenører kommer sjældent byggearbejdere til gavn.

»Især i de største byer stiger boligpriserne årligt med tocifrede procentsatser, hvilket gør byggeri særdeles attraktivt for investorer. Både de lokale myndigheder og entreprenørerne får store gevinster, og interesserne er derfor ofte sammenfaldende,« siger Yau Tze Ken.

Flydende arbejdsstyrke

Udebliver lønnen, går man normalt til nærmeste arbejdsgiver, en underentreprenør. Giver det ikke resultat, opgiver mange hurtigt, da det sjældent hjælper at gå højere op i hierarkiet. Nogle tyr til protester. De færreste er klar over deres rettigheder eller muligheder for at få hjælp, da de oftest står uden lokale kontakter og netværk i de byer, de arbejder i.

Mange rejser hurtigt videre. Byggearbejdere er en flydende arbejdsstyrke, der bor og arbejder en periode på en byggeplads og flytter videre til nyt arbejde, når byggeriet er færdiggjort. Mange sender pengene hjem til familien i landsbyen eller afbetaler gæld.

»Byggearbejdere er vanskelige at hjælpe med lønrestancer. Hvis man ikke har fået løn udbetalt for et år og har lånt penge, der skal afbetales, har man ikke tid til at vente på et sagsanlæg eller en mæglingsproces, men må hurtigt videre og tjene penge,« siger Zhang, der leder en ngo i det nordøstlige Shenzhen.

Men der er faktisk hjælp at hente. De seneste årtier er der vokset en underskov af små ngo'er, civilsamfunds-organisationer med fokus på arbejdsforhold, frem i Kinas større byer på grund af, eller på trods af, forbuddet mod frie fagforeninger. Her kan byggearbejdere få hjælp, og ud over tilbageholdt løn fokuserer man ofte på kompensation for overarbejde og arbejdspladsulykker. Men det er ikke altid let at hjælpe, for kun de færreste arbejdere i sektoren har kontrakt på ansættelsen.

»Uden en kontrakt er det svært at bevise et ansættelsesforhold. Så prøver vi at skaffe dokumentation ved at optage samtaler mellem arbejderen og arbejdsgiveren med skjult mobilkamera. Først da er det muligt for lokale myndigheder at gå ind i sagen,« fortæller Zhang.

Andre organisationer, såsom Little Bird, er godkendt af Beijings myndigheder som »medierende organisationer« og kan tage sager op og mægle mellem arbejdstagere og arbejdsgivere.

Byggebranchens lønrestancer har betydelig bevågenhed fra både kinesiske medier og bloggere. Myndighederne har anerkendt problemet for længe siden og opstiller jævnligt tidsfrister for at løse det. Senest, i november 2017, sagde beskæftigelses- og socialministeriet, at man i 2020 vil have udryddet lønrestanceproblemet. Hvert år fører myndighederne kampagner for at inddrive udebleven løn. I Zhejiang-provinsen alene inddrev man i 2016 manglende løn for 2,8 milliarder kr. til fordeling blandt 258.000 arbejdere.

Kritikere påpeger, at indsatserne langtfra er tilstrækkelige, og at der er behov for lokale, reelle fagforeninger, der eksempelvis kan forhandle kollektivt med arbejdsgivere om håndtering af forsinkede betalinger.

Tvangsarbejde

Trods et stort engagement har de fleste af Kinas arbejdsmarkeds-ngo'er begrænset kapacitet til at hjælpe i mere komplekse sager. Blot at håndtere sager om lønrestancer er for mange mindre organisationer en større opgave. Og i mange tilfælde oplever arbejdere et sammenfald af tilbageholdt løn, ulovligt overarbejde, mangel på kontrakt og utilstrækkeligt sikkerhedsudstyr, samtidig med at de er afhængige af arbejdsgiverens indkvartering – og i øvrigt bor og arbejder relativt isoleret på byggepladsen uden et lokalt netværk eller bekendte i nærheden, fordi de er rejst langvejsfra.

»Den slags situationer er betydeligt grovere end blot manglende løn. I andre brancher og lande er det stærke indikatorer for tvangsarbejde,« siger Matt Friedman, tidligere FN-projektchef for antitrafficking i Asien og i dag chef for hjælpeorganisationen The Mekong Club i Hongkong.

»Når ens løn tilbageholdes, hvor meget tør man så beklage sig over ulønnede ekstraopgaver, ulovligt overarbejde eller dårlige indkvarteringsforhold, når man kan risikere en fyring og dermed miste alle forhåbninger om at få løn?«

Tager man FN-agenturet ILOs tjekliste over tvangsarbejde og sammenligner med forholdene i den kinesiske byggebranche, kan man sætte flueben efter flueben. Men det gør ingen tilsyneladende i Kina. Emnet er for følsomt for myndighederne.

Uden for Kina er der også ringe fokus på tvangsarbejde i landet. Ingen af de større internationale menneskerettigheds- og arbejdsmarkedsorganisationer har det på dagsordenen, og man får ofte at vide, at det er for vanskeligt at arbejde i Kina, hvis man interesserer sig for så betændte spørgsmål.

Alt tyder på, at manglende løn også i de kommende år vil plage ansatte i den kinesiske byggebranche. Og som en arbejder siger: »Får vi ikke løn i år, er alle andre problemer ligegyldige.«

Zhang er ikke ngo-chefens rigtige navn, men hans identitet er kendt af redaktionen.

Det bedste af Colombia og Panama

Smukke Colombia med kaffe og kolonial arkitektur og fascinerende Panama med utæmmet regnskov og den unikke Panamakanal. Med dansk rejseleder, 15 dage

I Colombia findes noget af verdens mest varierede natur, infrastrukturen er moderne, og colombianerne selv er smilende og imødekommende. Vi besøger blandt andet hovedstaden, Bogotá, med dens enestående guldmuseum og UNESCO-fredede Cartagena, hvor vi skal på opdagelse i den historiske bymidte. I det frodige kaffeområde er vi inviteret indenfor hos en dansk kaffefarmer, og i Medellín får vi indblik i, hvordan byen er blevet til en af Sydamerikas mest innovative. I Panama skal vi opleve kontrasten mellem en af verdens største ingeniørmæssige bedrifter – Panamakanalen – og regnskovens naturfolk.

Afrejse 15/11 2018 fra kr. **25.998,-** Annoncekode **Weekend**

Prisen inkluderer: *Dansk rejseleder • Fly Kbh. – Bogotá samt Panama City – Kbh. • Fly Cartagena – Panama City • Udflugter jf. program • Indkvartering på gode hoteller i delt dobbeltværelse • Morgenmad dagligt • Frokost dag 3-5, 7,8 og 13 • Middag dag 3 • Skatter og afgifter*

Nyhed

Langtidsferie i Brasilien

Langtidsferie i Sydamerikas mest populære by, Rio de Janeiro. Dejligt strandliv og ophold i bydelen Barra da Tijuca og udflugter til Rios store seværdigheder. Med dansk rejseleder, 23 dage

Rio er ubestridt en af de mest populære byer i verden – solen, sambaen, de smukke omgivelser og en livsglad befolkning danner rammen for en enestående oplevelse. Ferien tilbringes i Rios nyeste bydel, Barra da Tijuca, der er kendt for sin 18 kilometer lange sandstrand, gode restauranter, barer og flotte shoppingcentre. Med i prisen er udflugter til de vigtigste seværdigheder i Rio, Kristusfiguren og Sukkertoppen. Ønsker du mere, kan du tilkøbe udflugter og deltage i nogle af de aktiviteter, som rejselederen arrangerer.

Afrejse 6/11 2018 fra kr. **17.998,-** Annoncekode **Weekend**

Prisen inkluderer: *Dansk rejseleder • Fly Danmark – Rio de Janeiro t/r • 21 nætter i Barra da Tijuca i delt dobbeltværelse • Morgenmad dagligt • 4 middage på hotellet • Transport mellem lufthavn og hotellet i Barra da Tijuca t/r • Gåtur med rejseleder i Barra da Tijuca (introduktion til området) • Udflugt til Corcovado-bjerget og Kristusfiguren (varighed ca. 4 timer) • Udflugt til Sukkertoppen (varighed ca. 4 timer) • Sen udcheckning (kl. 17:00) på hotellet på hjemrejsedagen*

Med forbehold for trykfejl og udsolgte afgange

Rundrejser med dansk rejseleder
albatros-travel.dk
36 98 98 98

Albatros
Rejs med hjerte, hjerne & holdning

Visionær og engageret leder

til Slagelse Biblioteker og Borgerservice

SLAGELSE KOMMUNE

Slagelse Kommunes vision om at skabe vækst og udvikling ved at satse på erhverv, oplevelser og uddannelse, sætter Slagelse Biblioteker og Borgerservice i centrum. Fremtidens bibliotek og borgerservice skal udvikles med respekt for de traditionelle kerneydelser og en åbenhed overfor nye strømninger.

Slagelse Biblioteker og Borgerservice har i 2017 gennemført en fusionsproces, hvor medarbejderne har fundet opgavefællesskab i en ny organisering. Det bliver en prioriteret opgave for den ny leder at fortsætte udmøntningen af den nye organisation.

Du er en dygtig leder, som både sætter retning og er nysgerrig på andre perspektiver og potentialer. Du har fokus på din synlighed og dit nærvær i organisationen, så du sikrer dit følgeskab hele vejen rundt. Tydelige kommunikationsevner er nødvendige både internt og eksternt. Det forventes, at du kan navigere i de forskellige interesser, der er i en politisk organisation.

Som leder af Slagelse Biblioteker og Borgerservice refererer du direkte til centerchefen for Kultur, Fritid og Borgerservice. Du bliver en del af et strategisk ledelsesteam bestående af centerchefen og lederen af Fritid, Idræt og Faciliteter.

Ansøgningsfrist
2. marts 2018 kl. 9.00.

Løn og tiltrædelse
Løn efter gældende overenskomst og kvalifikationer.

Tiltrædelse 1. maj 2018.

Har du spørgsmål til stillingen kan du kontakte centerchef Mette Mandrup enten pr. mail mandr@slagelse.dk eller på tlf. 58 57 30 52.

Læs mere på www.slagelsebib.dk

Der kan ved ansættelse i Slagelse Kommune indhentes straffeattest.

slagelse.dk

LAYOUT: ANETTE RIEMANN KORREKTUR: LOUISE LUNDBERG CLAESEN